

Engelbrektsbladet

SENIORERNA

Engelbrekt
Stockholm

Nr 106 oktober 2017 Årg. 27

Grundad 1981

Udda intressen

Om mer eller mindre sådana handlar detta nummer.

När man slutar arbeta sägs att man har all tid i världen. Man kan odla sina intressen. För inte kan man väl kalla det att ägna sig åt sin hobby. Det är något som man gör vid sidan av sitt arbete, och det gäller inte längre, när man inte går till jobbet. Och likadant kan man väl inte tala om fritidsintresse eller fritidssysselsättning. Som senior har man ju alltid fri tid.

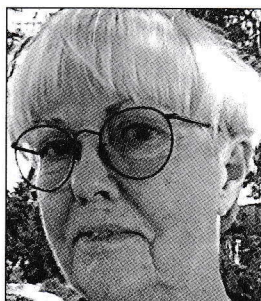
Men är det verkligen så att vi seniorer har all tid i världen? Jag hörde en konversation som sa mycket. "Och vad gör du nu för tiden?" Svaret innehöll beskrivning om bridge, biobesök, luncher m.m. "Men det hinner ju inte jag med för allt jobb. Det är ju så mycket med allting, man skall handla, passa barnbarn, se till att allt funkar hemma. Inte hinner jag mycket mer". Men tänkte jag, som känner den som fick frågan, hon gör ju allt det där andra också, men det kallar inte hon för jobb. Kanske det beror på att man aldrig talar om hushållsjobb. Jobb får man betalt för, men det får man inte för hushållsarbete som bara skall göras. Man tänker olika.

Några, man får väl kalla dem lyckliga, fortsätter sina jobb till synes utan slut. De som har s.k. fria yrken kan ju fortsätta så länge de vill och dessutom dryga ut pensionen. Andra får möjlighet att utveckla sina specialintressen, som de inte hade tid till under yrkeslivet, till professionella nivåer.

Bland våra medlemmar verkar det som att de som har möjlighet odlar sina intressen med stor iver. Sällan har jag som redaktör fått så många bidrag och texter. Det har varit svårt att utsätta alla skribenter för det plågsamma fenomenet "kill your darlings", när jag har varit tvungen att skära ner i allt för långa beskrivningar eller helt enkelt spara en del bidrag till kommande nummer.

Men att ha all tid i världen är ju inte heller fel – tvärtom – det kan vara väl så skönt.

Agneta Liljedahl
Redaktör

AKTUELLT

Tisdagen den 7 november

SENIORDAGEN

Först en rättelse. I höstprogrammet är datumet tyvärr fel.

SENIORDAGEN i Fältöversten är tisdagen den 7 november och inget annat!

Det blir en intressant dag med flera spännande talare. Bland de mest namnkunniga kommer Ulf Wickbom, Pia Hultgren, meteorolog från SVT och Jan Guillou att medverka. För att få det fullständiga programmet håll utkik i Ö-nytt den 28/10 och Mitti den 31/10. VÄLKOMNA!

DISTRIKTSBLADET

I det hittar du mer central information och upplysningar om Stockholmsdistriktets aktiviteter.

MÅNADSMÖTENA

För våra nya medlemmar är det bra att veta och som påminnelse till stammisarerna gäller att anmäla sig senast måndag förmiddag före tisdagarnas månadsmöten. Ring eller mejla till Anna-Lena Gilgen, tfn 073 708 41 53 eller e-post anna-lena.gilgen@comhem.se eller Mona Öhnfeldt, tfn 073 092 66 65 eller e-post mona.ohnfeldt@gmail.com

Höstprogrammet och Hemsidan ger MER INFORMATION!

Redaktör:

Agneta Liljedahl, tel. 070-797 1234
a.liljedahl@icloud.com

Ansvarig utgivare:

Kerstin Tideblad Sämer,
Lill-Jans Plan 3, 11425 Stockholm

Redaktionskommitté:

Birgitta Burman, Germund Olinder,
Vera Sundberg

Engelbrekts hemsida: www.spfseniorerna.se/engelbrektstockholm

INNEHÅLL

På gång	2
Udda intressen	3-6
Konsumentnytt	7
Framtidsfullmakt	8

Rapporter

Hösten har redan innehållit flera intressanta månadsmöten och studiebesök. Germund Olinder var först ut på månadsmötet redan den 22 augusti. Två referat till får vi plats med, men nämnas kan även besök i moskén vid Björns Trädgård och flera trevliga vandringar.

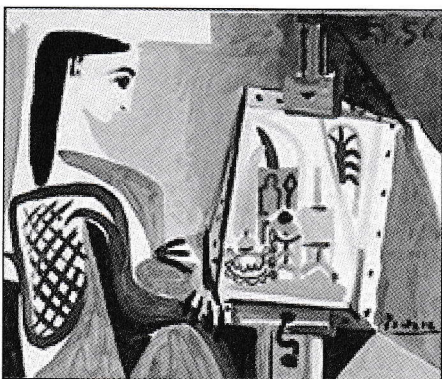
Picassos fruar

Att Pablo Picasso var ett konstnärligt geni är många överens om. Hur han var som människa fick vi veta mer om av Germund Olinder på första månadsmötet.

Lugnt och sansat, klart och tydligt, antagligen i stor kontrast till den han talade om, gick han igenom Picassos alla kvinnor. Nummer ett var hans mamma, som redan då han var liten konstaterade, att han skulle få svårt att göra en kvinna lycklig. Hon betraktade honom som alltför högmodig, fåfång och obeständig.

Visserligen var säkert passionen omåttlig i början av de många förhållandena, men de gick upp i rök. Av alla hans kärlekar – vi fick höra om nio – var han lagligen gift med endast två. 1918 gifte han sig med den småborgerliga Olga Kholova och fick sonen Paolo med henne. Han skilde sig aldrig riktigt från henne, men när hon dog 1959 kunde han gifta om sig med sin dåvarande kvinna, Jacqueline Roque, som var 50 år yngre.

Att måla var hans beständiga passion, som han var trogen till sin död. Han dog 93 år gammal.

Jacqueline Roque med Picassos ögon.

Donald Trumps Amerika

Vad händer nu? ”Ingen som vet.” svarar Olle Wästberg på frågan och många undrar: Hur kan han sitta kvar? Han har ju nästan inte fått igenom någonting, som han lovade i valrörelsen. Dessutom har han skapat stora motsättningar inom landet, t.ex. efter Charlottesville, när han skyllde på båda sidor. Han åtnjuter lägre förtroende än någon tidigare president. Det är dock inte troligt, att han kommer att avsättas, när nu Kongressen domineras av republikanerna.

Något Trump ändå har uppnått är att dominera den offentliga scenen. Med sitt dagliga, ofta kontroversiella, twittrande är han uppmärksammad i medierna i hela världen.

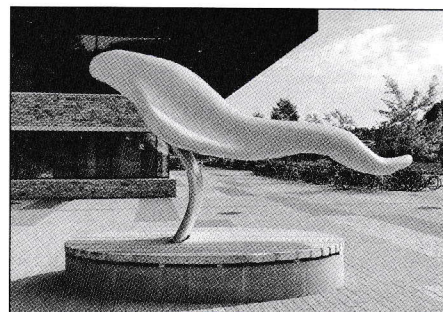
USA är trots allt mer än Donald Trump. Hillary Clinton fick 3 miljoner fler röster än Trump, men på grund av det ålderdomliga valsystemet med elektorerna vann han presidentposten. Med det traditionellt låga valdeltagandet har han stöd av bara 26 procent av väljarna.

Vad vill Trump då? Ja, han vill dra ner på anslagen till FN, abort och bistånd. Han förnekar även människans påverkan på klimatet och vill därför dra USA ur Parisavtalet.

Vi fick ett initierat föredrag av Olle Wästberg, som avtackades med en varm applåd.

Konsten på Universitetet

Återigen har Cecilia Gottfridsson glatt oss med en visning av konsten på Universitetet. Vi startade vid Jo-

Skulpturen Moby Dick utanför studenthuset.

han Paalzows omdebatterade ljusblå tunga med titeln Moby Dick. Plastskulpturen är ursprungligen gjord för Lärarhögskolan och symboliserar tungan som talets och språkets ursprung.

I Studenthusets entré svävar ett antal vita A4 papper (av plast) som i ett fryst ögonblick efter en vindpust, ett verk inspirerat av japansk konst av Gabriel Lester.

I biblioteket såg vi bl.a. Anna Maria Ekstrands tvetydiga installation av skära, ljusblå och glittriga flickrumstillhörigheter. Men mitt i det docksöta lurar hemskheter på den unga flickan: en rovfågel som tagit en and. Roligare var då Matti Kallioinsens lekfulla skulptur av stora tygballonger, som fylls och töms på luft. Som ett argt jättestort blyerts-klotter av armeringsjärn svävar Leontine Arvidssons verk med den märkliga titeln ”rationellt beslut 19/4 2014 kl. 11.47”

Jan-Erik Björks byster av Elin Wägner och Karin Boye behövde inte någon förklaring.

Agneta Liljedahl, Germund Olinder och Vera Sundberg

Studieförbundet Vuxenskolan

Agneta Liljedahl har besökt Katarina Wicksell på Studieförbundet Vuxenskolan, som vet allt om intressen och hobbyverksamhet och som har programverksamhet speciellt riktad till oss seniorer. På kommande sidor ger vi exempel på vad vi seniorer sysslar med på vår "fria tid".

"Fria tankars hem". Smaka på de orden! Där finns kärnan i det som Studieförbundet Vuxenskolan står för.

Bakom Vuxenskolan, som man säger idag, finns några av de stora folkbildningsprojekten med ursprung redan på 20-talet.

I slutet av 1960-talet befann sig svensk utbildningspolitik i en brytningstid.

Det handlade inte bara om en reformering av universitet och högskolor, utan också om hur den framtida vuxenutbildningen skulle organiseras. Valet stod mellan en offentligt styrd vuxenutbildning eller om detta skulle skötas av studieförbunden. Kompromissen blev en kommunal vuxenutbildning, kompletterad av en fri folkbildning i studieförbund och folkhögskolor.

1967 startade Studieförbundet Vuxenskolan – sammanslaget av flera äldre studieförbund – även kallat Vuxenskolan eller kort och gott SV.

I år har man alltså 50-årsjubileum. Vuxenskolan har växt till ett av Sveriges största studieförbund med

53.000 studiecirklar och 400.000 cirkeldeltagare (2010).

Ser man det geografiskt är det inget annat studieförbund, som finns på så många platser i landet. För 10 år sedan fanns mer än 200 lokalavdelningar, men de är nu hopslagna till närmare 30 för en mer effektiv organisation.

SPF-seniorerna i Stockholm

Katarina Wicksell ansvarar för kursprogrammen för SPF-seniorerna i Stockholm. De är något olika beroende på vilken stadsdel och förening man tillhör. Orsaken till variationen är bl.a. tillgången till lokaler i olika delar av staden. Det program som vi i SPF Engelbrekt får gälla också för de övriga östermalmsföreningarna. Programmet är specialkomponerat

Katarina Wicksell.

med erfarenhet av vad som är intressant för just vår målgrupp.

Det visar sig att klassiska ämnen, som t.ex. olika sorters hantverk som silversmide eller knyppling inte alls går hem hos seniorer. Konst och kultur är desto mer populärt liksom språk. Men allra störst är intresset för att följa med i den digitala utvecklingen. Kurserna för data, smartphone, surfplatta och appar drar många deltagare.

Möten med studieombuden är viktiga när det gäller att ta fram idéer till program. Våra egna månadmöten och studiebesök är ofta i samarbete med Vuxenskolan.

Som ett av de största studieförbunden (ABF är större) distribuerar Vuxenskolan 120.000 ex av sitt "stora" program till alla som gått någon kurs samt efter riktade adresslistor.

Folkbildning är en stark och levande tradition i Sverige och motot "Fria tankars hem" klingar friskt trots sin höga ålder.

Agneta Liljedahl

Våra nya medlemmar hälsas hjärtligt välkomna!

Thomas Ahlm, Karin Berg, Solveig Margareta Lovisa Brunner, Lilian de Flon, Erik Dofs, Maud Hallström,

Agneta Ihre, Jan Johannisson, Anne-Catharine Kihlberg, Hans Kullenberg, Anne-Marie Lindqvist,

Gustaf Lindstedt, Carl Johan Ljungberg, Agneta Lundvall, Bertil Malmström, Ulla-Britt Olofsson,

Kristina Rabenius, Lena Ringdén, Agneta Rudling, Helén Stoilov, Maritha Ström, Jolanta Thall,

Robert Thall, Ingrid Westin, Lars Wiberg och Viveka Wiklund

Botanik med stickning

”När jag fick användning av mitt botanikintresse och min lust att sticka.” Vera Sundberg beskriver ingenjörskunskaper kombinerade med botanikstudier och vandringar i östgötaskogar med fynd av ovanliga lavar och andra växter som till slut blir färgglada randiga vantar.

Min bror Jan som var ingenjör på FOA blev med åren allt mer intresserad av färger, hur de uppstår, hur de används och hur de påverkar oss osv. Han kom att skriva ett flertal böcker om färg. Den första kom ut i slutet av 1960-talet och handlade om växtfärger. Den blev mycket populär och gavs ut i flera upplagor och i flera länder. (Växtfärgning: Gösta Sandberg och Jan Sisefsky).

Det är här jag kommer in i bilden. Jag hade läst botanik vid Stockholms Högskola. Min bror var i första hand kemist och inte särskilt bevärdad i växtvärlden. Det blev nu min uppgift att samla in de växter som fanns i många gamla recept, som skulle prövas och skrivas om efter vetenskapliga metoder. En del recept var skrivna redan av Kajsa Warg i Hjelpreda i Hushållning för unga Fruentimber och Linnélärjungen Westling. Jag fick

min äldste son, då 6-7 år med mig i skogarna kring vårt torp i Östergötland för att samla i första hand lavar. För mig var det en nyttig repetition av kursen om kryptogamer. Den rena luften i dessa avlägsna skogar gjorde det möjligt att hitta även ovanligare lavar såsom färglav, tuschlav, örnlav, lunglav, skägglav och tagellav. Min bror var även intresserad av att få rötter, bark, bär och löv av diverse växter, som vi med florans hjälp kunde leverera. Skvatram, pors, brakved, odon och renfana var inte så svåra att hitta, knepigare var de mer ovanliga mårorna och madrorna, som skulle kunna ge röda färger. Min son blev på kuppen mycket växtintresserad. De insamlade växterna skulle sedan torkas, vilket gjorde att färgämnet blev mer koncentrerat.

Min bror undervisade om textilfärgning på Konstfackskolan, på

sommarkurser för textilkonstnärer och för barn i Skaparbyn i Hedesunda, och överallt fick han garnprover av flitiga elever med noggranna uppgifter om hur färgningen gått till. Efter min brors död hittade jag en mängd vackra små garnhävror i olika nyanser av gult, orange, rött, lila, blått och t.o.m. nästan svart. Det kändes synd att kasta dem, så jag började sticka randiga vantar, som blev ett fint minne av min bror till släkt och vänner. Så småningom uppstod en viss mättnad på vantar. Då stickade jag ett stort antal lappar, 10 x 10 cm av resterande garnprover och sydde ihop till ett färgsprakande lapptäcke. Insvept i detta kan jag nu försjunka i boken Uppleva, förstå och använda färg eller någon av min brors andra böcker om färg.

Vera Sundberg

Vantar, stickade av växtfärgat garn.

Skvatram i blomning.

Släktforskning

Visst finns det mycket roligt att ägna sig åt som pensionär, men frågan är om det finns mycket som är roligare än släktforskning. Det är dessutom spännande och lärorikt! Thora Grape beskriver hur förfädernas liv inspirerar och hur forskningen t.o.m. kan rädda liv.

Man får lust att läsa och lära sig mer om de trakter där släkten levde, om flydda århundraden, om hur livet tedde sig för människor i olika livsomständigheter.

Mitt intresse väcktes tidigt. Redan som barn fick jag höra om några papper med nästan utplånad skrift i ett lönnfack i chiffonjén i vårt matrum, som kanske hade kommit från min farmors morfars mormor, som hade upplevt franska revolutionen i Paris.

Visst är det en fördel att börja med släktforskningen tidigt, medan den äldre generationen ännu finns kvar att fråga. Det går dock att starta senare i livet! Kanske en del kunskap har gått förlorad, men i gengäld har man i dag hjälpmedel, som tidigare släktforskare inte ens kunde drömma om, när de gjorde sina resor till landsarkiven för att studera kyrkböckerna. I Sverige har vi ju en stor skatt i vår tidiga kyrkobokföring. Nu har den till stor del blivit digitaliserad, och det innebär att man kan sitta hemma vid sin dator och få veta mycket om förfäderna.

Man behöver inte ens alltid själv läsa i kyrkböckerna. Ibland är ju gammal handstil lite svåräst. Många släktforskare har lagt ut sina forskningsresultat på Internet. Därför kan man så att säga åka snål-skjuts på deras resultat. Man skriver bara in ett namn och kanske årtal eller ort på en av förfäderna, och med lite tur kan man få många träffar på namnet. Men fel kan uppstå och fortplanta sig. I släktforskningsböcker rekommenderas man alltid att kontrollera alla uppgifter i kyrkböcker och andra källor.

Det bör man göra i synnerhet i fråga om de första generationerna. Men sedan blir det svårt, när förfädernas antal växer till många hundra. Man får helt enkelt lita på andra forskare men samtidigt vara observant på fakta, som inte verkar stämma.

Ett exempel är att min farmors farfar dog vid sex dagars ålder. Det har jag upptäckt vid studium av kyrkböckerna för Kristianstad år 1777. Det var ju mycket sorgligt, men inte desto mindre fick han fjorton barn. Här inser man ju att något inte stämmer, och så har man en ny gåta att lösa! Min teori är att familjen tog sig an ett annat barn, sannolikt ett oäkta barn.

Man grips av intresse av att få veta mer om olika historiska perioder och olika delar av vårt land. Och inte bara Sverige! Personligen har jag hittat förfäder födda i de andra nordiska länderna utom Island och dessutom i Europa, de baltiska staterna och Ryssland.

Det finns faktiskt andra fördelar också, men det gäller naturligtvis inte för alla. Men för min del har min släktforskning inneburit oväntade saker.

För fem år sedan fick jag ett barnbarn, som var allvarligt sjukt vid födelsen. Läkarna misstänkte någon blodsjukdom men kunde inte finna någon som passade in. Då erinrade jag mig en artikel om sällsynta sjukdomar i Västerbotten, som jag på 1980-talet hade läst i en släkthistorisk tidning. Jag visste att jag på flera sätt härstammar från Bureätten i Västerbotten och att min svärdotter också har västerbottniska anor.

Härigenom lyckades jag genom att googla barnbarnets symptom och ordet Västerbotten få fram namnet på två sjukdomar. Jag bad givetvis min son och svärdotter att tipsa läkarna om dem, men de tyckte att sjukdomarna var alltför ovanliga. Näja, en läkare tog i alla fall med det lilla barnets blodprov till ett förnämligt laboratorium i Italien. Jo, det stämde! Mitt lilla barnbarn led av en sjukdom, som förekommer just i Västerbotten och som drabbar kanske tre barn på en miljon. Nu har han genomgått benmärgstransplantationer och sjukdomen är borta!

Jag hoppas att det har framgått hur givande släktforskning är. En släktforskningskurs är en bra start för ett nytt intresse som passar alla åldrar!

Thora Grape

En äldre generation.

Att fotografera och att väva

Alla behöver inte ägna sig åt särskilt udda intressen. Både att fotografera och att väva är klassiska hobbyverksamheter. Två fina exempel redovisar vi här. Göran Däckers vackra bilder har ni säkert sett på vår hemsida och hur invecklat kan det vara att väva, en hobby med många inslag

Hobbyfotograf?

Nej, jag är ingen hobbyfotograf. Jag är en vardagsfotograf. Vad är då skillnaden som jag ser det?

Går man in i en fritidsverksamhet med stort intresse, köper fina systemkameror med kraftfulla objektiv och en massa finesser och släpar med sig kameran vart man än går, så är man en "nörd". Troligen fokuserar man sitt fotograferande på något speciellt område, t.ex. att fotografera blommor i närbild eller riktar in sig på tåg eller viss typ av hus. Deras fina bilder visas ofta på webben i olika forum. Jättefina bilder som visas där, som man gärna kan njuta av och rekommendera.

Själv vill jag hellre kalla mig vardagsfotograf och varför det då? För det första har jag ingen specialutrustad fin kamera utan "bara" en liten digital kompaktkamera, som jag kan stoppa i fickan. En kamera som jag är helt nöjd med. För det andra har

jag bara kameran med mig lite då och då, när jag tror att ett lämpligt objekt kan dyka upp. Visserligen finns det numera en bra kamera i mobiltelefonen, som jag för det mesta har med mig. Jag har inte heller något särskilt specialområde för mitt fotograferande, utan det får bli "lite blandad kompot". Lite resebilder och utflyktsbilder men mindre av födelsedagar och middagar.

Det har blivit mindre och mindre fotograferande med åren av framförallt två skäl. Barn och barnbarn börjar bli vuxna och därmed försvinner den typen av bilder. Dessutom har jag börjat inse att den mängd bilder som jag och andra producerar kommer ingen att orka eller vilja titta på. Att jämföra med det sätt som vi äldre gärna bläddrar i vår ungdoms fotoalbum.

Så jag är en "vanlig" fotograf, som i dag gärna leker med mina bilder på datorn.

Göran Däcker

Vävkunst

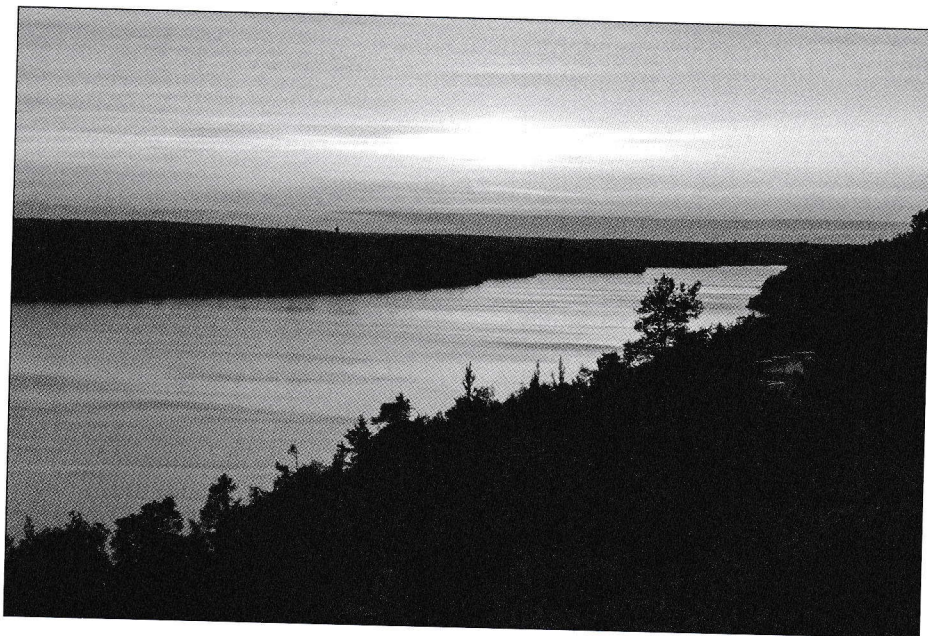
En del människor har ett intresse, som under flera år helt uppfyller deras fritid. Birgit, 74 år och nybliven medlem i SPF Englebrect, väver och jag vill gärna låta er ta del av vad hon berättat för mig.

– Min mamma hade en vävstol och på den vävde hon mattor, och där vävde jag min första trasmatta i övre tonåren.

Jag började själv 1996 på Studieförbundet Vuxenskolan i Vallentuna. Totalt gick jag kurser oavbrutet under 19 år. Det behövs tid för att lära sig alla moment, innan själva vävningen kommer igång. Att väva är inte bara att slå in garn eller trasor i varpen. Många olika tekniker finns att välja på: tuskaft, gåsöga, rosengång, munkbälte, dräll, dubbelbindning m.m. Det fanns ingen tanke på att avbryta kurserna, för jag kände direkt att det här var något för mig.

Jag började med en liten trasmatta i tuskaft, som fortfarande ligger som duk på en byrå där hemma. Sen har jag gjort ett möbelyg som blev mycket lyckat, och som jag har klätt om ett antal stolar med. Dessutom gardiner, större och mindre trasmattor, ullgarnsmattor (en del i dubbel bindning), pläddar, löpare, handdukar. I en del arbeten används färg i varpen, i andra är inslaget färgat. En gång råskade nedre bården i två gardiner bli olika höga, beroende på att jag slog inslaget olika hårt (man ser ju inte gardin nr 1 när man väver nr 2). Men det ska ju synas att det är handarbete! Efter många år hade jag så mycket av allt, att vävstolen åkte upp på vinden för förvaring tills vidare.

Mitt nästa projekt är att sy en jacka av egenvävt tyg. Om jag törs sätta saxen i tygstycket förstås!

Solnedgång över sjön Norrviken. Foto Göran Däcker

Birgitta Burman

Om bl.a. gentest, grönsaker och sopor

Uppseendeväckande om gentest och en uppmaning att äta nyttigt och sortera och kasta rätt. Om dessa två senare väsentligheter i livet får vi veta mera. Apropå grönkål; mixa med mixerstav något blad med litet apelsinjuice, banan och kiwi, och du får en riktigt god och nyttig morgonshot.

Gentest

Ett enkelt gentest påstås tala om vad just du ska äta för att bli smal och få ett hälsosamt och lyckligt liv. Det menar företag som erbjuder kostråd efter gentest. Man riktar in sig på gener som man identifierat i stora studier, men det är inte information man kan ge på individnivå. En kritiker från Lunds universitet menar att det finns samband mellan våra gener och vilken kost vi mår bäst av. Men de sambanden är allt för komplicerade och för lite kartlagda för att visa sig i ett enkelt gentest.

Grönsaker

Ät i stället nyttigt. Livsmedelsverket har justerat listan på bästa val av grönsaker. Broccoli: koka den snabbt i lite vatten och du får mineraler och vitaminer i mängd. Den är dessutom mer lättsmält än andra kålsorter. Grönkål: den nyttigaste av alla kålsorter, ger bl.a. mineraler och även ett tillskott av kalcium, viktigt för den som inte äter mjölkprodukter. Mangold, spenat, nässlor: är det inte säsong, köp djupfrysta. De är lika värdefulla. Gröna ärter, gröna bönor, sockerärter ger även tillskott av proteiner förutom mineraler. Jämfört med de frysta är de färska inte prisvärda och har ofta transporterats långa vägar. Svamp: särskilt kantareller, men även trattkantareller, blodrisk och karljohanssvamp har seglat upp som hälsosamma matval. De bildar D-vitamin och de gula även betakaroten, ett förstadium till A-vitamin, är proteinrika, vilket är viktigt för vegetarianer. Glöm inte morot,

blomkål, kålrot, lök. Potatis har ett tag varit oförtjänt förtalad. Det kan bero på att även pommes frites, potatisgratäng och mos ingått i undersökningar. Potatisen innehåller mineraler, vitaminer och proteiner. Den ger högt mättnadsvärde, lägre blodsockerpåslag och högre blodtrycks-sänkande mineraler än pasta. Den är i regel svenskodlad, i motsats till ris, bulgur och quinoa. Den finns i massor av sorter: stora, små, gula, blå, fasta, mjöliga, finns året runt, billig dessutom. Tyvärr är det den gröda som är mest besprutad, bintje värst.

Släng skräpet rätt

Papper: livsmedelspaket, påsar, kartong, wellpapp, presentpapper sorteras som pappersförpackningar. Platta till kartonger, ta bort plastkorkar, ringen under behöver ej tas bort. Tidningar, pocketböcker med mjuk pärm, kataloger, broschyrer, kollegieblock: sorteras som tidningar. Metalldelar behöver ej tas bort.

Glas: Slarva inte med att skilja ofärgat och färgat. Ta bort plast- eller metallkorkar. Ringen under korken kan sitta kvar. Porslin, keramik: sorteras som grovsopor.

Metall: konservburkar, tuber, tomma färgburkar, kapsyler, skruvlock, aluminiumfolie sorteras som metall. Lägg inte den ena i den andra. De sorteras senare efter metallsort. Metallburkar med rester av innehållet och värmeljus (något jag inte visste) ska lämnas på bemannade återvinningsenheter. Bilburna sådana enheter återfinns efter ett schema i innerstaden några gånger per år. Dessa tar

även emot lampor, små-elektronik, batterier, brandfarliga vätskor m.m.

Plast: påsar, flaskor, burkar, frigit, chipspåsar utan metallfolie sorteras som plast.

På webbplatsen "sopor.nu" finns en sökmotor för mer information och uppgifter om din närmaste återvinningscentral.

Försenat flyg och förkommet bagage

Läs i R&R nr 6 om när du har rätt till måltid, övernattnings eller biljetten återbetalad eller ombokad. Är ditt bagage försenat ska du omgående anmäla det i samband med bagageutlämningen och fylla i en blankett tillsammans med en representant för flygplatsen eller flygbolaget. Drabbas du av extra utgifter om ditt bagage är helt borta ska du reklamera skriftligt till flygbolaget eller researrangörerna inom 21 dagar. Du är skyldig att begränsa kostnaderna. Läs mer i R&R nr 6.

Google samlar in enorma mängder med information om dig, från vad du söker på till vem du är rent fysiskt. Läs mer om du vill radera informationen i R&R nr 6. Läs också om säkrare inloggning i nr 5, där det finns också artiklar om induktionshällar, systemkameror, begagnade Tv, mobiler och datorer. I nr 7 testas stora Tv-apparater med ypperlig bildkvalité, kolsyremaskiner, hörlurar samt diskmaskiner.

Vera Sundberg
Konsumentombud

Sist som först

Framtidsfullmakt

Många äldre oroar sig för vem som skall ta hand om deras olika angelägenheter, när de på grund av ålder inte längre kan sköta dem. Det kan gälla sedvanliga utgifter såsom hyra, telefon el m.m. men också andra viktiga ärenden.

Sedan den 1 juli i år finns nu en lag som ger möjlighet att, innan man kommer i ett sådant läge, utfärda fullmakt för en betrodd person, som kan sköta dessa frågor när situationen blir aktuell.

Lagen är tänkt att utgöra ett enklare förfarande än ett god-mansförordnande. Här ges nu en kortare redogörelse för vad lagen innehåller.

Lagen ger rätt för privatperson att ge en fullmakt, som blir giltig när han eller hon på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande inte

längre kan ta hand om sina angelägenheter.

Fullmakten tar således sikte på ett framtida behov.

Fullmaktsgivaren behåller sin rättsliga handlingsförmåga trots att det finns en fullmakt, som har trätt ikraft. Det är således fortfarande möjligt att ingå avtal, sköta sina vanliga ekonomiska angelägenheter m.m. Fullmakten kan gälla de personliga och ekonomiska angelägenheter, som anges i fullmakten, men kan inte gälla åtgärder inom hälso- och sjukvård och tandvård. Inte heller rätt att upprätta testamente.

Fullmakten skall vara skriftlig och undertecknas i två vittnens närvaro, som också själva skall skriva under den.

När den som ställt ut fullmakten

och på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande varaktigt och i huvudsak inte kan ta hand om de angelägenheter som står i fullmakten, gör fullmaktsinnehavaren bedömningen att ett sådant tillstånd inträffat, att fullmakten skall träda i kraft. Det är möjligt att begära att tingsrätten prövar om fullmakten trätt i kraft.

Den som har fullmakten skall meddela fullmaktsgivaren, make eller sambo samt närmaste släktingar att fullmakten trätt i kraft och vad detta betyder.

Det är inte möjligt att på detta begränsade utrymme mer i detalj redogöra för lagens innehåll, utan detta får mer bli en information om att lagen finns.

Olof Björlin

HANDELSHUSET

Ronneby Bruk
Lättgjutpanna
Ø24cm
429:-

Läsglasögon
+1.00-4.00
49:-

Webbutik: Handelshuset.se
Butik: Tulegatan 20 Öppet Mån-Fre 10 - 19.30
Lör 11 -16